

Häirintään puuttumisen ohje

Ratsastajainliitto mahdollistaa avoimen, kunnioittavan, tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen yhteisön, jossa jokainen voi turvallisesti urheilla ja harrastaa omien tavoitteidensa mukaisesti omista lähtökohdistaan. Tämä asiakirja on häirintään ja kiusaamisen puuttumisen ohje, joka täydentää Ratsastajainliitto Yhtä Jalkaa -Reilun Pelin oppaan ohjeita.

Ratsastus- ja hevosityhteisöissä ihmisten välillä on yhteenkuuluvuuden tunnetta ja omassa yhteisössä usein tiivis ja läheinen suhde toisten kanssa. Arjen iloja ja urheilussa menestystä juhlietaan halaamalla ja vuorovaikutukseen kuuluu tunteiden osoittaminen sanallisesti tai koskettamalla. Sanomiset ja koskettelu muuttuvat seksuaaliseksi häirinnäksi, jos ne ovat ei-toivottua seksuaalista käytöstä, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan henkilön fyysistä tai henkistä koskemattomuutta. Häirintä voi olla myös sukupuoleen perustuvaa ei-toivottua käytöstä, joka ei ole luonteeltaan seksuaalista, mutta liittyy sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun.

Seksuaalisen häirinnän lisäksi myöskään minkäänlainen muu häirintä, uhkailu, kiusaaminen tai syrjintä ei ole hyväksyttävää hevosurheilun parissa, eikä myöskään Suomen Ratsastajainliiton tai sen jäsenyhteisöjen organisaatiossa tai toiminnassa. Kaikilla tulee olla oikeus saada harrastaa, urheilla ja toimia hevosalalla turvassa ja osana yhteisöä omana itsenään ikään, sukupuoleen, ihonväriin, uskontoon tai muuhun henkilön ominaisuuteen katsomatta.

Hevonen yhdistää ja tuo parhaimmillaan iloa, onnistumisia ja elinikäisiä ystäviä. Kaikilla tulee olla oikeus tähän.

Tämä dokumentti tarjoaa ohjeet kaikille Suomen Ratsastajainliiton ja sen jäsenyhteisöjen toiminnassa mukana oleville siihen, miten rakennetaan yhdenvertaista ja turvallista ratsastus- ja hevosityhteisöä, miten häirintää voidaan ennaltaehkäistä ja kuinka mahdollisiin tapauksiin voidaan puuttua.

Tärkeintä on, ettei jää asian kanssa yksin. Jaa rohkeasti kokemasi tai näkemäsi vääräys. On tärkeää, että uskalletaan puuttua.

Ota rohkeasti yhteyttä

Ratsastajainliiton henkilöstö osaa auttaa ja ohjata sinut häirinnästä vastaavalle henkilölle, mikäli tarvitset apua. Ohjeen lopusta löytyy kattava luettelo kaikista tahoista, joista saa apua.

Suomen Ratsastajainliitto ry:

09 2294 510, puhelinvaihte avoinna ma-pe klo 9–16

Väestöliiton Et ole yksin -palvelu

Soita: 050 3025 942, ma klo 12–14.

Soittoajan ulkopuolella voit myös ehdottaa itsellesi sopivaa soittoaikaa tekstiviestillä.

Chattoa: www.etoileyksin.fi, ti–ke klo 15–17.30 ja to klo 14–16.00

Seitsemän askelta kohti yhdenvertaista ja turvallista ratsastusyhteisöä:

1. Ennaltaehkäisy
2. Kokemusten jakaminen
3. Kaikkien tapausten ottaminen vakavasti
4. Rohkea puuttuminen
5. Jokaisen osapuolen kuuleminen
6. Sovittelu
7. Jatkotoimenpiteet

ASKELEET TARKEMMIN

1 Ennaltaehkäise rohkaisemalla avoimeen ja kunnioittavaan ilmapiiriin sekä luomalla selkeät käytänteet

- Vahvista avointa ja kunnioittavaa ilmapiiriä. Ratsastajainliiton Yhtä Jalkaa- Ratsastuksen Reilu Peli -opas tarjoaa paljon työkaluja terveen ilmapiiriin rakentamisen tueksi.
- Tutustu Ratsastajainliiton eettiseen säännöstöön. SRL:n eettisen säännöston tarkoituksena on ohjata SRL:n ja sen eri toimijoiden toimintaa SRL:n tarkoituksen ja arvojen mukaisesti.
- Luo selkeät toimintaohjeet syrjintään ja häirintään puuttumiseen ja ennaltaehkäisyyn. Käytä mallina tätä ohjetta ja katso myös Et ole yksin -palvelun koostama tarkistuslista: Turvallisemman seuran tarkistuslista >> Linkki: https://etoleyksin.fi/wp-content/uploads/2020/02/checklist_seuroille_a4.pdf
- Lisää tietoisuutta häirinnän ja syrjinnän ennaltaehkäisystä. Kaiken häirinnän ja syrjinnän osalta on nollatoleranssi.
- Tarkasta nuorisotyötä tekevien henkilöiden taustat rekrytointivaiheessa, muista pyytää lupa valittavalta henkilöltä rikosrekisteriotteen tarkastamiseen.
- Kouluta ja muista valmentajia, urheilijoita ja muita toimijoita yhteisten periaatteiden mukaisesta toiminnasta.
- Nimeä organisaatiostasi häirintäyhdyshenkilöt, joiden puoleen muut voivat kääntyä, jos he kohtaavat epäasiallista käytöstä. Ratsastajainliiton henkilöstö osaa auttaa ja ohjata sinut häirinnästä vastaavalle henkilölle, mikäli tarvitset apua. Ota rohkeasti yhteyttä.

2 Kerro rohkeasti kokemastasi tai havaitsemastasi häirinnästä tai syrjinnästä

- Älä jää yksin kokemuksesi kanssa, vaan jaa se rohkeasti läheisten ja esihenkilösi kanssa.
- Voit olla yhteydessä myös Et ole yksin -palveluun, jos koet tai havaitset epäasiallista käytöstä urheilun parissa. Yhteyttä voi halutessaan ottaa nimettömästi ja yhteydenotto on aina luottamuksellinen.
- Kerro aina esimiehelle/aikuiselle/muulle henkilölle seurassa/liitossa, jos havaitset syrjintää tai häirintää

3 Ota kaikki tapaukset vakavasti

- Suhtaudu kaikkiin ilmoituksiin ja epäilyihin vakavasti.
- Älä sivuuta pienempiäkään asioita.

4 Puutu rohkeasti ja välittömästi

- Jos havaitset syrjintää tai häirintää, puutu asiaan ilman viivytyksiä.
- Rohkaise lapsia ja nuoria keskustelemaan luotettavan aikuisen kanssa, kotona ja/tai yhteisössä.
- Aikuisena keskustele asiasta jäsenyhteisön tai Ratsastajainliiton häirintävastaavan kanssa. Tämä asiakirjan lopussa on myös laajemmat yhteystiedot auttaviin puhelimiin.
- Huomioi asian käsittelijän puolueettomuus jokaisessa tapauksessa.

Miten voin itse puuttua, kun kohtaan häirintää?

- Ilmoita henkilölle, etet hyväksy tämän toimintaa ja pyydä häntä lopettamaan (kts. alla).
- Mikäli epäasiallinen käytös ei lopu, ilmoita poistuvasi paikalta tai katkaisevasi keskustelun.
- Säilytä kirjalliset dokumentit keskusteluista.

- Älä kommentoi viesteihin sosiaalisessa mediassa, mutta tallenna epäasialliset viestit/kommentit.
- Mikäli asia sovitaan keskenään keskustelemalla tai tilanne paranee, ei ole tarvetta jatkotoimenpiteille.

Miten puuttua seksistiseen tai rasistiseen puheeseen?

1. Kerro, mitä väärää henkilö on tehnyt. Esimerkiksi: "Nimitit minua äsken tytöksi."
2. Kyseenalaista toiminta. Esimerkiksi: "Minusta ei ole oikein, että kutsut minua halveksivasti tytöksi, vaikka aikuisia ihmisiä tässä ollaan."
3. Esitä vaihtoehto toiminnan tilalle. Esimerkiksi: "Toivoisin, että ketään ei tytötellä tuolla tavoin. En halua, että tällaista keskustelukulttuuria ylläpidetään meidän organisaatiossa." (Seuraava 4. askel tarvitaan vain, jos vastapuoli suuttuu tai ei ole vastaanottavainen.)
4. Tunnusta toisen tunne ja osoita ymmärrystä. Esimerkiksi: "Kuulostaa, että sinusta tässä ei ole mitään väärää ja tämä tuntuu sen takia sinusta turhalta."
5. Palaa kohtaan 2 eli kyseenalaista tilanne. Esim. "Minua tällainen kielenkäyttö kuitenkin loukkaa."
6. Palaa kohtaan 3 esittämään vaihtoehto. Esim. "Voisitko jatkossa miettiä enemmän, missä tilanteissa käytät tyttö-sanaa?"
7. Jos tilanne ei ratkea, ilmoita asiasta esihenkilöllesi.

5 Kuule tapauksen jokaista osapuolta ja luo kokonaiskuva tilanteesta

- Kuule kaikkien osapuolten näkemykset tapauksesta luottamuksellisesti ja niiden perusteella luo kokonaiskuva tilanteesta.
- Alaikäisten kohdalla kuule myös hänen huoltajiaan. Pyydä huoltajilta lupa lapsen kuulemiseen ja informoi lapsen kuulemisen sisällöstä.
- Täydennä tarvittaessa tietoa myös sivullisten näkemyksillä.
- Kirjaa kuulemiset ylös: ketä on kuultu, milloin ja ketkä ovat olleet paikalla.
- Ota huomioon myös tietosuojakäytännöt.

6 Ensisijaisesti pyri sovitteluun osapuolten kesken

- Jos on mahdollista, keskustele osapuolten kanssa asiasta yhdessä ja pyri löytämään ratkaisu sovittelemalla.
- Tapauksen vakavuudesta riippuen sovittelusta voi siirtyä suoraan muuhun käsittelyyn tai toimenpiteisiin.

7 Etene tapauksessa asianmukaisesti tilanteesta riippuen ja valitse sopivat toimenpiteet

- Jos keskustelulla ei päästä ratkaisuun, tai se ei ole mahdollinen keino, siirry toimenpiteissä eteenpäin tilanteesta riippuen ja tee päätös jatkotoimenpiteistä.
- Viesti tarvittaessa asiasta myös Ratsastajainliiton kanssa.

Jos on syytä epäillä rikosta:

- Ole viipymättä yhteydessä poliisiin. Tällöin asian käsittely siirtyy viranomaisille. Neuvoa voi pyytää suoraan lähipoliisilta, oman kunnan lastensuojelun neuvonnalta tai Rikosuhripäivystyksestä www.riku.fi.
- Jos työnantaja ei ole rikoksen osapuoli, on työnantaja tarvittaessa työntekijän tukena. Vastuu on esihenkilöllä. Jos tekijäksi epäillään työnantajaa, saa työntekijä tukea työterveyshuollosta, työsuojeluviranomaiselta tai oman ammattiliiton lakimiespalvelusta.
- Jos huoli herää lapsen hyvinvoinnista, ole yhteydessä lastensuojeluun.
- Suosittelemme, että epäilty poistetaan tarvittaessa jäsenyhteisön tehtävistä mahdollisen tutkinnan ajaksi.
- Hyödynnä tarvittaessa ulkopuolista apua.
- Valmistelemme aiheesta kirjallinen dokumentti ja päätä, missä dokumentti säilytetään tietoturvasyistä. Dokumentoi toimenpiteet, kuulemiset ja tehdyt päätökset.
- Päätä asian julkaisusta tapauskohtaisesti. Kaikki tapaukset eivät ole julkisia eikä keskeneräisistä käsittelyistä tule avata yksityiskohtia.

MISTÄ APUA?

Ratsastajainliiton henkilöstö osaa auttaa ja ohjata sinut häirinnästä vastaavalle henkilölle, mikäli tarvitset apua. Ota rohkeasti yhteyttä.

Suomen Ratsastajainliitto ry

- 09 2294 510, puhelinvaihtelija avoinna ma-pe klo 9–16

Väestöliiton Et ole yksin -palvelu

- Soita: 050 3025 942, ma klo 12–14.
Soittoajan ulkopuolella voit myös ehdottaa itsellesi sopivaa soittoaikaa tekstiviestillä.
- Chat: www.etoleyksin.fi, ti–ke klo 15–17.30 ja to klo 14–16.00

Valtakunnalliset auttavat puhelimet ja chatit (lapset ja nuoret):

- Lasten ja nuorten puhelin: 116 111, ma-pe klo 14–20 ja la-su klo 17–20
- Poikien Puhelin: 0800 94 884, ma–pe 13–18. Anonyymi.
- Nuorten Kriisipiste: 045 3410 583, ma–to 9–11
- Sekasin-chat: sekasin247.fi, ma-pe 9–24 ja la-su 15–24
- nuortenexit.fi
- loistosetlementti.fi, Sua varten somessa

Naisten Linja puhelinpalvelu (naiset ja femiinit)

- ma-pe klo 16–20 0800 02400
- naistenlinja.fi

Raiskauskeskus Tukinainen antaa tukea, apua ja neuvontaa seksuaalirikosten uhreille ja heidän läheisilleen

- <https://tukinainen.fi/>

Miessakit tarjoavat tukipalveluja miehille, joille on tehty väkivaltaa tai jotka ovat tehneet väkivaltaa.

- Päivystyspuhelin 044 751 1340 on avoinna ma-ke kello 9-12. Muina aikoina voit jättää viestin vastaajaan yhteydenottoa varten. Yhteystiedot: Vakivaltaa.kokeneet.miehet@miessakit.fi

MIELI ry:n kriisipuhelin: 09 2525 0111

- Ma–pe 09–07, la–su ja juhlapäivinä 15–07
- Ruotsiksi: Kristelefon 09 2525 0112 ma, ke klo 16–20 sekä ti, to, pe klo 9–13

Valtakunnallisen kriisipuhelimen lisäksi joka maakunnassa on omat alueelliset/kaupunkikohtaiset Kriisikeskukset, joista saa keskusteluapua & kriisiterapiaa.

Nollalinja: 080 005 005 Lähisuhdeväkivallalle ja naiseen kohdistuvalle väkivallalle, maksutta 24/7.
Lisätieto: nollalinja.fi

Rikosuhripäivystys: 116 006 Suomeksi ma–pe 9–20, ruotsiksi ma–pe 12–14

Hätänumero: 112 (välittömät henkeä ja turvallisuutta uhkaavat tilanteet / niiden uhka, rikosepäilyt, kiireelliset eläinsuojelutapaukset).

Tämän ohje mukaisesti Suomen Hippoksen Häirintä ja yhdenvertaisuus hevosyhteisössä -ohjetta jäsenjärjestöille. Yhdessä olemme aina enemmän.

